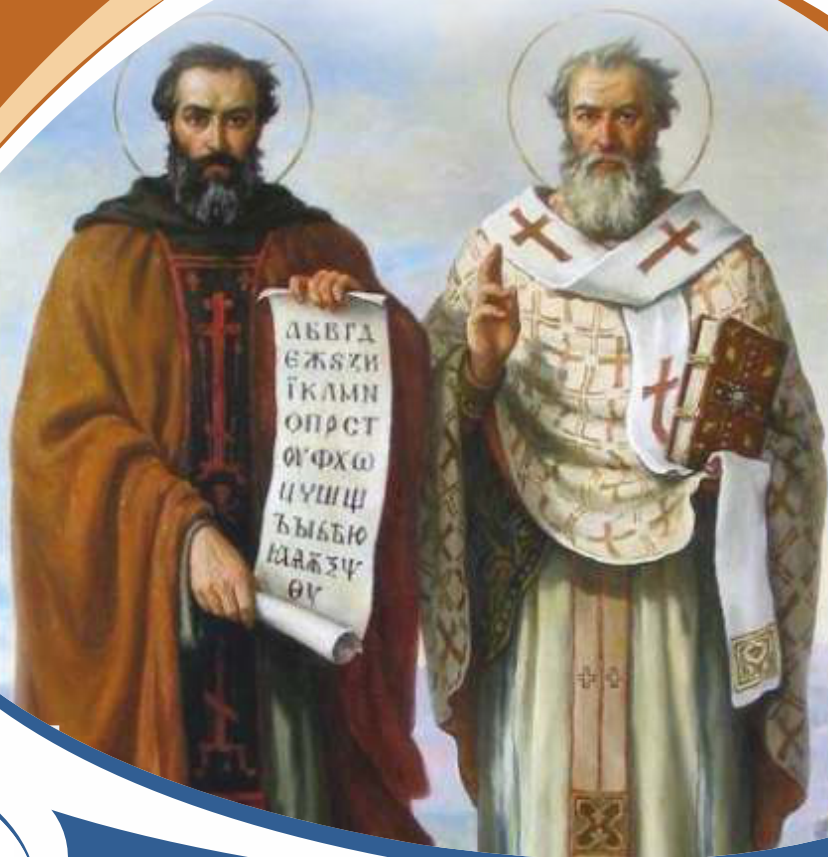

863 μ.Χ.

Αποστολή στη Μεγάλη

Μοραβία

Το 863 μ.Χ., ο Κωνσταντίνος και ο Μεθόδιος στάλθηκαν στη Μεγάλη Μοραβία από τον Βυζαντινό Αυτοκράτορα Μιχαήλ Γ', κατόπιν αιτήματος του ηγεμόνα της Μοραβίας Ροστισλάβου(Rostislav).

Για τη δημιουργία της Αυτοκρατορίας του Σάμο (Samo) και αργότερα για την Μεγάλη Μοραβία, μπορούμε να διαβάσουμε διάφορα ιστορικά γραπτά, από ιστορικούς που μελετούν αυτό το θέμα. Αυτό που παραμένει πολύ άγνωστο, είναι το ταξίδι που ακολούθησαν οι ιεραπόστολοι από τη Θεσσαλονίκη έως τη Μεγάλη Μοραβία. Δεν υπάρχουν στοιχεία ή πληροφορίες σχετικά με αυτό το ταξίδι, γι' αυτό προσπάθησα, σύμφωνα με τα διαθέσιμα ιστορικά δεδομένα, να χαρτογραφήσω τουλάχιστον εν μέρει, την πορεία τους.

Στις αρχές του 863 μ.Χ., οι ιεραπόστολοί μας από τη Θεσσαλονίκη, με τη συνοδεία τους και τους μαθητές τους, τον Κλήμη της Αχρίδας (Kliment Ochridský), τον Ναούμ (Naum), τον Γκόραζντ (Gorazd), τον Άγγελαρ (Angelario) και τον Σάββα (Sava), ξεκίνησαν ένα ταξίδι. Οι δυσκολίες και οι κίνδυνοι που βίωσαν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού είναι άγνωστοι για εμάς, αλλά δεδομένης της περιόδου της ανάπτυξης και της επιθυμίας διαφόρων κυβερνώντων και εθνών να κατακτήσουν την περιοχή και να ελέγξουν στρατηγικές οδούς, έπρεπε να είναι πολύ προσεκτικοί.

Η πρώτη προϋπόθεση για το προγραμματισμένο ταξίδι τους ήταν να μεταβούν στο Βελιγράδι. Η διαδρομή τους ήταν μέσω της πόλης Κιλκίς, η οποία ήταν γνωστή από την αρχαία εποχή τόσο των Ελλήνων, όσο και των Ρωμαίων. Αυτοί έχτισαν στην πολή λουτρά και άλλα κτήρια. Την εποχή της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, η πόλη ήταν ένα σταυροδρόμι εμπορικών οδών. Παρόλο που καταστράφηκε αρκετές φορές από Οθωμανούς Τούρκους, έγινε σημαντικό κέντρο της θρησκευτικής ζωής.

Από την πόλη Κιλκίς, ταξίδεψαν προς τη Στρούμιτσα (Strumnitsa), γύρω απο τη Λίμνη Δοϊράνη (Ντιόραν). Αυτή η πόλη ονομαζόταν "Πόλη των Αστρων" στην αρχαία εποχή. Στην ρωμαϊκή εποχή ονομαζόταν Θιβεριούπολη. Κοντά στην πόλη υπάρχει ένα αρχαίο μοναστήρι με σημαντικές νωπογραφίες καθώς και η ορθόδοξη ενοριακή εκκλησία των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου.

Αφού έφυγαν από την πόλη Στρούμιτσα (Strumnitsa), συνεχίζουν στο Βελιγράδι μέσω της πόλης Στιπ (Štip). Στις ρωμαϊκές εποχές, ο οικισμός του Αστίβου, που βρισκόταν στη σημαντική ρωμαϊκή Εγνατία Οδό, υπήρχε κοντά στην πόλη, συνδέοντας τη δύση με την ανατολή. Στην εποχή του Βυζαντίου, η πόλη εμφανίζεται πρώτα με το σημερινό της όνομα, σαν Στίπιον (Štipion). Βρίσκεται στην ευρύτερη περιοχή της Μακεδονίας, όπου ο Κωνσταντίνος και ο Μεθόδιος δραστηριοποιούνταν ήδη πριν από την αποστολή τους στην Μεγάλη Μοραβία.

Μια άλλη πόλη στο προσκύνημα τους ήταν τα Σκόπια (Skopje). Αυτή η αρχικά παιονική πόλη έγινε γνωστή ως Σκούπτοι (Scuri) τον 3ο αιώνα π.Χ. Τον 1ο αιώνα μ.Χ., ο οικισμός καταλήφθηκε

από τους Ρωμαίους και έγινε ένας σημαντικός εμπορικός κόμβος και στρατιωτικός καταυλισμός. Το 395, μετά τη διαίρεση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, οι Σκούπτοι περιήλθαν στην Ανατολική Ρωμαϊκή-Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Τον 7ο αιώνα κατακτήθηκαν για μεγάλο διάστημα από σλαβικές φυλές και άρχισε να χρησιμοποιείται το όνομα Σκόπια.

Για να συνεχίσουν προς το Βελιγράδι, οι ιεραπόστολοί μας επέλεξαν τη διαδρομή μέσω της σημερινής περιοχής του Κουμάνοβο (Kumanovo), η οποία ήταν μια σημαντική διαδρομή σύνδεσης της Θεσσαλονίκη με το Βελιγράδι. Την εποχή του προσκυνήματος τους, υπήρχαν μόνο κοινότητες σλαβικών φυλών που σταδιακά επόκησαν τα Βαλκάνια.

Καθώς προχωρούσαν, πέρασαν πιθανόν από τη σημερινή πόλη Βράνιε (Vranje). Κατά την περίοδο του ύστερου Μεσαίωνα η πόλη ήταν σημαντικό σταυροδρόμι μεταξύ Σερβίας, Μακεδονίας και Βουλγαρίας και ένα βασικό σημείο στην μοραβο-βαρδασική οδό.

Μια άλλη περιοχή που διέσχισαν ήταν επίσης το έδαφος της πόλης Λέσκοβατς (Leskovac), η οποία δεν υπήρχε τη στιγμή του προσκύνηματος του Κωνσταντίνου και του Μεθόδιου. Υπήρχαν μόνο σλαβικοί οικισμοί. Και έτσι δεν υπήρχε άλλη επιλογή από το να συνεχίσουν, προ το Νις (Niš). Η πόλη αυτή ήταν γνωστή στις ρωμαϊκές εποχές ως Ναϊσός (Naissus). Το 442 π.χ. καταστράφηκε από τους Ούνους υπό τις διαταγές του Ατίλα.

Η πόλη ανακατασκευάστηκε, επειδή βρισκόταν σε στρατηγικά σημαντική περιοχή για τον έλεγχο των δρόμων μεταξύ Ευρώπης και Ασίας. Ήταν επίσης γνωστή ως γενέτειρα του Αυτοκράτορα Κωνσταντίνου του Μέγα, περίπου το 280 μ.Χ., του πρώτου Χριστιανού Αυτοκράτορα.

Από την πόλη Νις συνέχισαν μέσα από τα βουνά, στην επικράτεια της σημερινής πόλης Γιάγκοντινα (Jagodina), η οποία ήταν μια γεωργική περιοχή που κατοικούσαν από σλαβικές φυλές. Με τον τρόπο αυτό, συνέχισαν να διασχίζουν τα εδάφη που είχαν κατοικηθεί από Σλάβους μέχρι το Βελιγράδι.

Γνωστή στις ρωμαϊκές εποχές ως Singidunum, η πόλη του Βελιγραδίου ήταν ένα στρατηγικά σημαντικό συνοριακό σημείο στον ποταμό Δούναβη, καθιστώντας την συχνό στόχο για επιθέσεις. Το 441 μ.Χ., κατέλαβε την πόλη ο Ατίλας και την κατέστρεψε ολοσχερώς. Μετά την πτώση της Αυτοκρατορίας των Ούνων, γίνεται και πάλι μέρος της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, αλλά τελικά κατακτείται από τους Σαρμάτες. Λίγα χρόνια αργότερα, είναι οι Γέπιδες, το 504 μ.Χ. οι Οστρογότθοι. Το 510 μ.Χ. στο πλαίσιο της συνθήκης ειρήνης, η πόλη επιστρέφει στην Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Το 535 μ.Χ. ο Βυζαντινός Αυτοκράτορας Ιουστινιάνος ανακατασκευάζει το Singidunum και αποκαθιστά τη στρατιωτική του σημασία.

Μετά την κατάκτησή της από τους Βούλγαρους το 827 μ.Χ., οι δυτικές πηγές την αποκαλούν 'Βουλγαρική Λευκή Πόλη' (Alba Bulgarika), και στις 16 Απριλίου του 878 μ.Χ., γίνεται αναφορά στο σλαβικό όνομα Βελιγράδι (Beligrad) - η Λευκή Πόλη. Τον 9ο αιώνα, η πόλη τελικά καταλήφθηκε από τους Σλάβους και έθεσε τα θεμέλια για τη μετέπειτα ανάπτυξη του Βελιγραδίου ως σημαντικής σλαβικής πόλης.

Η αποστολή μας συνεχίστηκε προς την πόλη Μιτροβίτσα (Mitrovica), η οποία ήταν ήδη γνωστή από τη ρωμαϊκή εποχή ως Sirmium. Για τους ρωμαίους είχε στρατηγική σημασία ως σταυροδρόμι διαφορετικών πολιτισμών. Μετά την κατάκτηση από τους Αβάρους τον 6ο αιώνα μ.Χ., ακολούθησαν οι αποκαλούμενες Σκοτεινές Εποχές. Μαζί με τους Αβάρους, εδώ σταδιακά εγκαταστάθηκαν Σλάβοι εποίκοι. Μετά την πτώση των Αβάρων, η περιοχή βρέθηκε υπό την επιρροή της Φραγκικής Αυτοκρατορίας του Καρλομάγνου. Αυτό το έδαφος δεν είχε ακόμη, εκείνη την εποχή, αστική δομή. Υπήρχαν μόνο σλαβικοί οικισμοί. Τον 9ο αιώνα απέκτησε μεγάλη σημασία με τον εποίκισμό των Σλάβων και την εξάπλωση του Χριστιανισμού, για παράδειγμα με την ιεραποστολή των Κυρίλλου και Μεθοδίου. Μέσω αυτής, αναδείχθηκε ως έδρα του Αρχιεπισκόπου Μεθοδίου για την Κάτω Παννονία. Ωστόσο, αυτό δεν σήμανε την αποκατάσταση της ως μεγάλη πόλη, αλλά κυρίως σαν πνευματικό κέντρο.

Συνεχίζοντας το ταξίδι στη Μεγάλη Μοραβία, η αποστολή μας οδηγείται στο έδαφος της σημερινής πόλης Σόμπορ (Sombor), η οποία τότε κατοικούνταν σε μεγάλο βαθμό από σλαβικές φυλές. Σε παραγμένες πολιτικές εποχές, ταξιδεύουν μέσω της επικράτειας της σημερινής πόλης Πέσος (Pésc) στην Ουγγαρία προς τη λίμνη Μπάλατον (Balaton). Αυτή η περιοχή είναι γνωστή ως Παννονία και οι επίπεδες εκτάσεις της ήταν ευνοϊκές για την κτηνοτροφία και τη γεωργία και, ως εκ τούτου, υπήρχε εκεί ένας μεγάλος οικισμός Σλάβων. Δεν υπήρχαν πόλεις, αλλά μόνο χωριά. Οι ιεραπόστολοι πέρασαν από την όμορφη μεν αλλά στρατιωτικά και εξουσιαστικά ασταθή και επικίνδυνη ύπαιθρο.

Συνεχίζοντας ακόμη πιο βόρεια, τελικά έφθασαν στη συμβολή των ποταμών Δούναβη και Μοράβα (Morava), στο Ντέβιν (Děvín).

Αυτό το οχυρό ανατέθηκε να κατασκευαστεί από τον ηγεμόνα της Μοραβίας Ροστισλάβο (Rostislav), για να την προστασία των εμπορικών δρόμων μεταξύ Παραδουνάβιας οδού και Δρόμου του Κεχριμπαριού. Έτσι, η αποστολή μας έφτασε επιτέλους στην περιοχή της Μεγάλης Μοραβίας και μπόρεσαν να συνεχίσουν γύρω από τον ποταμό Μοράβα ως στα Μικούλτσισε (Mikulčice). Τη στιγμή της άφιξης του Κωνσταντίνου και του Μεθοδίου, τα Μικούλτσισε ήταν το πιο σημαντικό και εκτεταμένο κέντρο της Μεγάλης Μοραβίας. Η λειτουργία αυτού του οχυρού ήταν κρατική, στρατιωτική και πνευματική, και ευημερούσε εκεί τόσο το εμπόριο όσο και η βιοτεχνία.

Στο υψηλότερο σημείο του οχυρού, ανακαλύφθηκαν τα θεμέλια του Μεγάλου Παλατιού, που πιστεύεται ότι ήταν η κατοικία του κυβερνήτη και της οικογένειάς του. Μοναδική, ωστόσο, είναι η ανακάλυψη των θεμελίων 12 εκκλησιών, που είναι ο μεγαλύτερος συγκεντρωμένος αριθμός πέτρινων κτιρίων που χρονολογούνται από την εποχή της Μεγάλης Μοραβίας. Μεταξύ αυτών είναι και η μεγαλύτερη θρησκευτική δομή της Μεγάλης Μοραβίας που ανακαλύφθηκε ποτέ, μια τρίκλιτη βασιλική.

Από τα Μικούλτσισε ταξίδεψαν στον προορισμό της αποστολής τους, στο Βέλεγκραντ (Velegrad) - στη σημερινή παλαιά πόλη στο Οχέρσκε Χράντιστε (Uherské Hradiště).

Η ιστορία του συνδέεται στενά με την άφιξη του Κωνσταντίνου και του Μεθοδίου, καθώς θεωρείται δεδομένο ότι εκεί βρισκόταν ένα από τα σημαντικότερα κέντρα, το οποίο υποδέχτηκε την αποστολή τους και όπου τότε λειτουργούσαν εκείνοι και οι μαθητές τους.

Autor: **Jan MIRONIDIS**

 +420 792 378 156

 jan.mironidis@seznam.cz